

Latweefchu Awises.

Nr. 12.

Zettortdeenâ 21. Merz

1857.

Awischu-sinnas.

Kaukasus kalnôs 1mâ Janwari muhsu eenaidneeki atkal nahkufchi no kalneem pee muhsu Krepostâ Kamifchu un fahkufchi ar mums kautees. Tee ilgi ne turrejuschees prettim bet behgufchi us meschu, gribbedami lai Kreewi teem dsennahs pakkat, jo tur bij paslehppees labs pulks eenaidneeku, kas tē dohmaja Kreewus tad apkaut. Bet Majors Bagratjions un Kasaku wirfneeks Kusnezows ar tahdu spehku teem dewufchees wirsū, ka itt wisseem bij jabehg. Kreewi panehmufchi weenu dsihwu un 4 noschautus eenaidneekus, 20 plintes un 6 noschautus sirgus, bes tam wehl 18 zilw. un 22 sirgi teem effoht maitati. Kreeweem 3 jachtneeki nn 3 milihitschi un 9 sirgi fahschauti. Scho seem Kreewi ar to darbojuschees Kaukasus leelôs reekstu meschds iszirst plattus zekus lai warr eektuht kalnôs. Dezemberi beidsfoht us to atkal fanahkufchi 12 batakkones kahjneeku, 10 rohthes strehlnneeku un Sapeeru (kas ar zirwjeem un schkippelehm strahda), 22 rohthes jachtneeku un 20 leeli-gabbali ar Generali Sewdokinowu, un wehl 7½ batakl. kahjneeku, 13 rohthes jachtneeku un 14 leeli-gabbali ar Generali Nikolaju. Tee dewahs no 2 pufsehm nahkdami us Geldigenes leeleeem mescheem un fahze tohs meschus iszirst. Nu pats Tscherkesseschu leelstungs Schamils ar saweem wez-zakajeem un sawu spehku no wissahm mallahm fahkrehje un ar saweem leeleeem-gabbaleem un jachtneekem Kreewus gribbeja fakaut un aisdsiht. Nu bij kaufchanahs mallu mallas, bet Kreewi wissur tohs fakahwufchi un teem daschu apzeetinatu weetu (ko sawz par Uulu) panehmufchi un fadedsinajufchi, pa tam tohs

meschus iszirsdami, ka bij nodohmajufchi darriht. Ta irr darbojuschees wissu Janwara mehnesi, kamehr darbu pabeigufchi. Tad Kreewi dewufchees atpakkat; jo nu wiss gat-tawš ka Kreewi pawaffara ar wissu spehku warr dohtees kalnôs un tur eenaidneekus, — kas muhscham muhsu rohbeschds eelauschahs un islaupa muhsu semmi, — nu warrehs labbi pahrmahziht. Pawissam mums irr nomaitati tappufchi 1 wirfneeks un 38 saldati. — Dah-nis ar raksteem wehl turrahs Pruhfscheem un Eistreibereem prettim. Redsehs woi ar labbu beigs. — Par to tulli kas kuggineekem lihds schim zaur Suntu eedameem bij jamakfa, ta nu irr faderrehts: Calendereem ja-ismakfa 10 millj. dahlderu, Kreeweem 9 millj. 7 fimts tuhkt., Pruhfscheem 4½ millj. d., Sweedreem 1½ millj., Ollendereem 1½ millj., Sprantscheem 1 millj. 2 fimts tuhkt. un tahm zittahm tautahm, kas ar kuggeem tur eet — wehl masak; — pawissam Dahni par to dabbuhs 35 millj. dahlderu, un nu itt wissi kuggi bes tukka jeb muitas tur warr eet. — Seemek-Amerikanexi ar Neapeles Kehninu faderrejuschi un schis teem nowehlejis Italiâ un Siziliâ 2 ohstas, fur Amerikanereem brihw eetaisfih saweem kuggeem derrigu weetu, jo teem eet dauds kuggu pa Widdus jubru. Calenderi par to lohti kaunojahs, bihdamees ka Amerikanexi Widdus-jubra nu eetaisfies un scheem to andeli tur pa-ihsinahs un Neapeles Kehninam nu buhschoht draugi un paligi un ar Neapeli tad wairf ne warreschoht darriht, ka Calendereem lihds schim patikke. — Dapad Calenderi arri kaunojahs un zil sinna-dami turrahs prettim, lai Sprantschi ne rohkt to leelu kanahlu pee Egiptes semmes (pee

Suezes) tahdu kanahlu, ka ar fuggaem warr eet no Widdus-juhraas us Sarkanu juheu un no turrenes pa Sarkanu juheu teescham us Indiju (skattees Asia lantkahrte tai weeta, kur pee Egiptes Asia ar Amriku fa-eet kohpa un kur redsi Suezes pilfatu). Calenderi to ne gribb wehleht, bihdamees, ka pa scho zektu (kas buhs par pufszektu ihfaks ne ka kad ja-eet gare wifas Amerikas juhmallahm; skattees Amerikas lantkahrte tahs pufslöhdes, kur to skaidraki warri redseht) itt wiffas tautas fahks eet us Indiju un tad Calendereem to andeli ar Indiju pa-ihfinahs. Turprettim Calenderi to gribbedami aiskaweht, faderrejufchi ar Turkeem, un leelu dselves zektu taifihis pa Turku rohbescheem, no Widdus-juhraas zaur Siriju us Mesopotamiju un Eiwrates uppi, lai tad ar sawahm prezzehm pa Perseru juheu ahtri warr kluht us Indiju. Urei teifa Telegrami kas eet teescham us Indiju gan pa semmi, gan pa juheu. Tomeht Sprantschi fahl rakt to kanahlu pee Suezes. — Calenderi arri fahkoht Libbeles ar Japaneru walsti, kur ka sinneet no Asia isstahstijhanas, sweschahm tautahm naw brihw ee-eet. Calenderu dampfuggis peebranzis pee Rangafales ohstu, un kad to ne gribbejufchi laist eekschä, un par ohstu pahri bij likkufchi dselves kehdes, tad Calenderis ar tahdu spehku dewees kehdehm wirfu, ka schihis pahrttruhkufchas un Calenderis ohstä eekrehjis! — Pee Kantones Calenderi taggad stahwoht meera, isgahjufchi ahra no sawa ohsta un zittä weeta stipri apzeetinajuschees, gribbedami lai teem nahk paligs no Calenderu semmes, jo Kineseri kohti nikni palikkufchi un tohs spaidoht zil spehdami. Kineseri nodedsinajufchi 125 leelas kohti baggatas magafihnes kas ar dahrgahm prezzehm peekrautas bijufchas un Calendereem un zittahm Giropas tautahm peederrejufchas. Calenderi nu suhta turpu fuggus un saldatus. Buhs nikni jafareo!

— 3.

Labbi padohmi lauku un dahrsu fohpejeem.

1) Sihpoli ne gribb jaunus fuhdajus, bet wezzu labbi eefuhdotu semmi. Wahzsemneeki siphpolus stahda tur, kur to rudden' preeksch tam kahposti bijufchi. Ja kahposti tai weeta labbi bij augufchi, tad ir te siphpoli labbi augs, bet kad kahposti ne bij labbi isdewufchees, tad arri ne buhs labbi siphpoli tai weeta un tad lai to semmi fuhdo ar fohdejeem. Darri ta: kad dahrsa dohbés gattawas, tad uskaihi fohdejus un eestrahdi tohs tai dohbé ar grabbekli, un leezi nu tohs siphpolus. Ugoht tad labbi un tahs siphpolu-mufchas, kas siphpolus labpraht maita, ne nahkoht wis. — 2) Wahzsemneeki sawas isflaptis wairf ne strikfojht ar strikht (bruffchi), bet ar tahdu maschini, kas tiklai 2 dahlderus maffajoht, ar kurren iflatrs behrens itt ahtri isflapti warroht istriht, un kas to isflapti ta ne fa-ehdoht, ka muhsu strikhtis. Klaipede (Memeles pilfata) tahdu maschini warroht dabbuht. — 3) Tur arri par 2 dahl-dereem tahdu maschini warr dabbuht, ar kurren kahdu 1 woi 2 mahrzinas gattawa sweekta ahtri itt smukki un skunstigi warroht wiffadi israkstih un ta fataisih, ka us Kungu galdeem geld likt. Wahzsemme kungi tahdu smukki istaisitu sweestu labpraht pehrkoht. Spihsmannehm ihsti preeks tahdu sweestu pirkt, jo tad tahm naw galtwas lausifchana un publinfch, ka to sweestu us schlihw (tellerki) uslikht, lai us Kungu galda smukki isflattahs.

4) Ar preeku redsam un dsirdam, ka muhsu rentineeki arri fahkufchi sawas mahjas ahbolinu (dabbulinu) feht. Sinneet ka ahboliau ruddeni wehl ohtru reisi plauj, bet ka retti isdohdahs to tik wehlija ruddeni isfchahweht un par saufu feenu istaisih. Tadeht nu mahzaites itt derrigu mahzibu, ka Kursemmes Pastendes Barona kungs ar to ohtru reisi plautu ahboliau darra un ka tas parleekam labbi isdohdahs. Kad ahbolinfch nopfants, tad tatfi pascha lauka 2—3 pehdu augstu pa

schohgu (wihju) no schaggareem tschetrkantigu tahdu 9 pehdas plattu un 3 assu garu, jeb ja tew irr wairak ahbolina, tad garra-ku. Gekschâ leezi, kâ appaksch rudsu kaudses, schaggarus un salmus, tad schinni ar wihju aptaisitâ kaudses weetâ leezi to noplauto salko ahbolinu, saminni to zeeti ar kahjahm un apflazzini to ar sahls-uhdeni (us pufsbirkawu ahbolina nemmi 1½ mahrz. sahls, uhdeni iskaufetu). Tad usleez atkal strehki ar ahbolinu, saminni to atkal un usleij to sahls-uhdeni; tã darri, kamehr tahs kaudses schohgs pilns. — Tad leezi to ahbolinu tã, kã kaudsei jumts tohp. Kad kaudse nu gattawa, tad usleezi salmus un rohzi grahwi tai kaudsei wissapfahrt nu metti to semmi us to kaudsi un arri ns to sehtu wissapfahrt, tã kã wissa ta kaudse 1 pehdu beesî ar semmi irr apmesta. Ea semme ar kahjahm zeeti japeeminn, tapat kã darra fungu-laukôs ar kartuppefu (rahzinu) kaudsehm. Tahdã kaudse warri 20—36 birkawas satta ahbolina eelikt un tã winsch ne buht ne puhst, bet satsch paleek lihds pawassaram un lohpi to ehdoht ar leelu kahribu. — Tad irr derrigs padohms! Ne schehlo darbu, bet darri to drohschi, — pateikfi Awisehm par scho mahzibu; galwoju! S—3.

• Dakters Kane.

(Skattées Nr. 11.)

Raw brihnums, kã ar tahdeem nejehegem tik dauds publejahs, kad dsirdam, zil tee derrigi lohpi. Man bij diwejadi sunni, raksta Kane, Eskimoëschu un Neipundlenteru, — no scheem kahdi desmit wissi eemahziti pee willschanas us wahrdu klausiht. Es tohs kammanãs eejuhdsu pa diweem blakkam un tad pats sahku skohioht. Trihs pahri maktigi welk; bet ir diwi pahri manni un mannas leetas ar weeglumu pawille. Zil winnus ne bende, zil ne puble, apnikt jeb nokuhst ne muhscham tee ne nokuhst, un zil tee tschakli, zil pazeetigi, zil gudri; kã tee proht labbaku

zella-weetu atrast; tẽ tohs lohpinus ihsti warreemibleht un gohdã turreht.“

Muhsu reisneeku pawissam bij 18 Amerikani, 2 Eskimoëschu un wairak kã 50 sunni, un scho deht ween daschu reis bij ja-iseet us jakti un pee darba. „Weenreis sahkam wallroschus schaut, — negantus leelus melnus swehrus, — un peebrauzam us 20 sohkeem klast; bet muhsu lohdes kã buttelu prapes no winnu kasschoka atlehze atpaklat; ar arpuneem ne buht ne warreja tilt klast un tapehz ne neeka ne isdarrijuschu dewamees prohjam. Pehz kahdahm deenahm usgahjam juhreas-weenraggu; tas mums lihds 600 mahrzinãs gallas atmette; winsch bij 14 pehdas garfch un winna rags 4 pehdas, un tomehr tik pufs tik leels, kã tas, ko es pirmu reis pahrweddu.“

Seemela breeschu tẽ naw; turprettim, — bet tohti retti, — schẽ atrohnahs moschus-wehrsis, kas wehl tahtaki us seemeli mahjo, ne kã zits tschetrukahju lohps. Tẽ nu dohma, kã schis no Amerikas nahk un kã Greenlante ar Ameriku kaut kur sa-eet lohpa, kur tas warretu pahrtikt.

Lihds ar scho, bet ne tik tahku, wehl trahpahs tã sauzams polara-lahzis, ko muhsu reisneeki daschkahrt meddijuschu. Pee tahdas jakti ne ween drohschibas un schiglibas wajaga, bet arri ihpaschi us to eemahzitu sunnu. Schõhs tã mahza, kã lahzim ne kad ne kerses klast, bet tik to breedinahs un tam kawekli darrihs, kamehr gehgeri, zittus sunnus eejuhguschu ar kamanahm par leddu un sneegu johneem paklat dsihdamees, un pilnã skreeschanã wehl kahdus sunnus no kamanahm atsehjuschi walkã, — peeskreen pee darba. Sunni nu jaw drohschaki passkuschu, sahk lahzim no preekschas, no paklatas wirtsu eet, un to kã zettumneeku wakte. Lahzis tuhda zellahs stahwus, bet tik dauds eenaidneekus ceraudsijs, sahk atkal dohtees us preekschu. Sunni un meddineeki paklat. Lahzis nu melle, kur glahbtees, un us kahdu leddus gabbalu jeb pakalninu kaut kã fargatees jeb prettim kau-

tees. Bet arri wissa jakts jaw atkal klah. Taggad gehgeris zeeti fakamp schlehpu un leekahs lahzim to no fahneem eedurt; lahzis schim prettim; bet tik ne schurp atgreesees, jaw zits no ohtras puffes tam sawu schlehpu eedfenn meesâ. Nabbags nu pilnâ trakkumâ wehl beidsamu reis fahl skreet, bet jaw wairs tabtu ne pafkreen. — To wairak prett seemeli, jo schee lahfschi paleek niknaki un arr sohbus prett eenaidneekem ne taupa. Daschu reis tee muhsu reisneekem paschi uskrittuschi wirsû un tohs itt labbi eefildijuschi.

Deews sinn, woi nu isdohsees dakteram Kane fuggi un paligu dabbuht un wehl treschu reis seemeta pasauli pahrstaigah. Buhtu gan pateizams darbs un tad arr warretum zerreht klahakas sinas dabbuht par to seemeta juhru ar sawahm filtahm mallahm, to augfcham minnejam. *)

*) Nupatt lassam Awises, ta Dakters Kane Amerikâ nomitris!

Sluddinaschanas.

Pee Pehterburgas leelzeka, 10 werstes no Rihgas Ballofchu-muischaj peederrigs jauns frohgs, turklat arri labbi eeriktheis

trakteers no Jurgeem s. g. isdohdams. Skaidrakas sinas turpatt Ballofchu-muischâ dabbujamas.

Ne gribbedams to grubtumu, kas zaur diwabm namma-turrefchanahm rohnahs, ilgasi nest, pahrzettu sawu ammata-weetu no Seufferta namma, leelajâ eelâ, us sawu paschu nammu, swehtes eelâ, fur tad wezzu wezzâ weetâ pehz 8 gaddeem manni paschfami un draugi, no Webruara mehnescha beiguma manni katru deenu atraddihs un redsehs, ta pehz katra wajjadfibas, pulstieni pee mannim dabbujami.

Pulstentaisitais Boelke, Jelgawâ.

Das pehrwetaju-meisteris Altmanis, kas libd schim dsihwojis Jelgawâ, Kattrihnes eelâ, sawâ nammâ, ar sawu ammatu nu aisgahjis dsihwoht Jelgawas srihwerâ eelâ, sawâ nammâ, Nr. 122. Das sohla labbi un pat lehtu maksu wiffadu wadmallu dekattireht, willainas un sibdu leetas pehrweht un wiffadu wadmallu west.

Steikowski,

kas Altmanâ pehrwefchanu walda.

14tâ Webruari nakti eefsch Strihpu frohgâ ais Kuldigu no stedeles irr isfagts tappis Appriku Sehlu-faimneekam Ernemann srigs, no spalwahm pelles, ar melli srihpu pahr mugguru, ar kupsu asti un kupslahm krehpehm, ar swaigsi us peeri, 10 gaddu wezs, us labbu azzî stulbs labs pee meefahm. Kas to sagtu srigu usrahda, dabbi 5 rub. sudr. Ta peeteifschana irr pee Appriku pagafst teefas. Apprikos, tai 23. Webruari 1857.

Rabbibas un prezzu tirgus Rihgâ tai 18tâ un Leepajâ tai 16. Merzi 1857 gaddâ.

M a k f a j a p a r:	Rihgâ.		Leepajâ.		M a k f a j a p a r:	Rihgâ.		Leepajâ.	
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.
1/3 Ischetw. (1 puhru) rudsu . . .	2	30	2	15	1/2 puddu (20 mahrz.) dsjles . . .	—	80	—	90
1/3 " (1 ") tweeschu 325 —	3	50	3	30	1/2 " (20 ") tabala . . .	1	40	1	60
1/3 " (1 ") meeschu 220 —	2	30	2	—	1/2 " (20 ") schihtu appiau . . .	—	—	2	50
1/3 " (1 ") ausu . . . 110 —	1	20	1	—	1/2 " (20 ") schah. zuhku gatt. . .	2	50	2	20
1/3 " (1 ") sirnu . . . 200 —	2	50	2	—	1/2 " (20 ") trohna linnu . . .	1	75	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu milt. . .	2	30	2	15	1/2 " (20 ") brackla linnu . . .	1	30	1	—
1/3 " (1 ") bihdeletu " " . . .	3	15	3	—	1 muzgu linnu fehtlu . . . 6 libd . . .	7	—	7	—
1/3 " (1 ") " tweeschu mil. . .	4	25	3	75	1 " filku	13	50	14	—
1/3 " (1 ") meeschu putraim. . .	3	10	2	50	10 puddu farkanas fahls	5	—	5	—
10 puddu (1 birkawu) seena	4	—	1	50	10 " baltas rupjas fahls	5	—	4	70
1/2 " (20 mahrz.) sweesta 320 —	3	20	3	20	10 " " smalkas "	5	—	4	20

Libds 2. Merza d. Leepajâ atnabfuschi: 12 fuggi un isgahjuschi 9.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhriklas-gubernements augstas waldischanas puffes: Oberlehrer G. Bläse. Jensor. Jelgawâ, tai 18. Merz 1857.

Uwifchu

Basnizas

Nr. 12.

peeliffums.

finnas.

1857.

• No Krihzburgas.

Kas fchi gadda 6tâ Maija deenâ preeksch pufsdeenâs zaur Krihzburgu brauzis, tas gan buhs brihnijees par to warren leelu pulku lauschu, kas bija sapulzejees; bet lihds pufsdeenai kawejees, buhtu tam bijis ar winneem ko preezatees. So kursch zilweku draugs ne preezatees, kad zaur kahdu labbu eetaifichanu tuhstoscheem labbums nahk? Un tahda labba eetaifichana, par ko Krihzburgescheem bij japreezajahs, irr jauns flimneeku nams, kam tai deenâ grunts-akmini likt leela draudse bij fanahkse. Ne bijam gan wis lihds schim bes tahda namma bijuschi, bet tas no kohka jaw bij nopleshchams, par dauds wezs un mass palizzis; tapehz zeenigs leelkungs, Barons von Korff, par saweem laudim ka tehws gahdadams, — un woi gan par scho tehwa gahdaschanu skaidrakas leezibas waijaga, ka: daktera kungs, apteekis, leels nabbagu nams, feezini ko wezzischi un nespehjneeki dabbu, 3 basnizas, skohlas un t. j. pr.? — nu atkal gahdaja par jaunu no akmineem ustaisamu flimneeku nammu, kur ruhmes 40 gultahm un kur iffatrs tiks usnems, ahrstehts un apkohpts, kamehr ar Deewa paligu atkal wessels klus, bes ka winna peederrigeem par maifi, jeb kohpschanu un dseedinaschanu buhtu jamakfa, jaruhpejahs un jagahda. Us zeen. leelkunga aizinaschanu bij tad nu laudis, tapat ka swehtdeenâ, sapulzejuschees, schim draudses nammam gruntes akmini likt, un scho Deewam patihlamu, labbu darbu ar Deewa wahrdeem un Deewa peeluhgschanu eefahkt. Pehz nodseedatas pirmas perschas no 415tas dseefmas muhsu Widsemes dseefmu graham-

tas draudses zeen. mahzitais Tiling israhbija laudim, zeek lohti teizams un waijadfigs tahds nams; jo kas dwehselei basniza, tas flimmai meesai flimneeku nams, un — kad meefas wahjibas pahr wiffahm laizigahm behdahm tahs gruhதாக, — ar kahdu leelu pateizibu tahda mihliga gahdaschana usnemmama. Tad fir-nigâ luhgschanâ ta Kunga paligu pee fcha namma-zelshanas peefauze, un ta namma scheligam zehlejam Deewa swehtibu wehleja, peeminneedams Pestitaja wahrus Matt. 25, 36, 40, 34. Pehz nodseedatas pehdigas perschas no tahs minnetas dseefmas, noskaititas swehtas luhgschanas un draudses noswehtichanas, pats zeen. leelkungs ar kellu kalkus eemettis, pirmu akmini sahze eemuhrecht, tam ar ahmaru kahdas reises ussidsams, tad winna abbi masi dehli, daktera un apteekera kungs tapat darrija. Nu zeen. leelkungs wiffus laudis likte labbi pameeloht. Daudseem tad nu fchi deena paliks jauka peeminna, un dasch warr buht deenâs tai nammâ, kurra grunts-akmini palihdsejis likt, pats palihdsibu un glahbschanu atraddihs. Kaut jell Krihzburgas zeen. leelkunga labba kristiga preekschihme arri zittus pamohdinatu tahdu lohti derrigu un waijadfigu flimneeku nammu, daktera un apteeki arraju-laudim gahdabt, Deewam par gohdu un laudim par labbu; jo wesseliba dahrga manta. Das wiffuschehligais Deews lai schahs draudses zeen. leelkunga joprohjam tahdâ mihligâ prahâ swehti, un lai wisseem, kam appalsch winna wehlehts dsihwoht, weiktohs sawu pateizibu zaur paklausibu un gohdigu dsihwoschanu parahdiht. Us to arri zeen. mahzitais wiffus laudis paskubbinaja mahzija un zaur to neween sawam scheligam waldineetam pree-

Ku darriht, bet wiswairak pehz ta lungu
Kunga scheblastibas dsihtees!

H. Purmall,
Kithsburgas fohlmeysters.

• Kà eet ar Deewa raksteem.

Gaddijahs 1855 gaddà, kad karra-puhkis
bij kahjup, bihbeles-nessesjam fawu mihlestibas
darbu pastrahdaht Zulonè, schai Spran-
tschu karra-obstà, fur atkal labs pulzinsch sal-
datu taifijahs pa juhru braukt us Krimmi.
So uszihrtigi darbojees scheem nabbageem to
Deewa dahwanu rohkàs eedoht, jo wairak tas
mannija, ar kahdu weeglu un ehwerigeligu
prahtu tee laudis dewahs nahwes breefmàs
un ka ar tehrfeschanu, beskaunigahm singehm
un meefas darbeem meefu un dwehfeli nomai-
taja. Tad nu kahdam jaunam saldatam puss-
bihbeli pasneedse. „Kàs schi tahda grahma-
ta?“ waizaja saldats; bet labbi ne warreja
saprast woi no firds runnaja, wai ehmoscha-
nas deht. „Eas irr Deewa wahrds atbildeja
bihbeles-nesses. Woi to warroht patureht,
prassija wehl to grahmatu schurp turp us-
schkirdams. „Lai ta jums paleek,“ atbildeja
muhfu draugs, „un Deews lai to swehti pee
juhfu dwehfes.“ „Nu,“ isfauzahs jaunellis
to kabbatà bahsdams, „ja zittur neko ne der-
rehs tomehr warreschu ar to fawu ziggariu
eepihpeht.“ Par to Bihbeles-nesses istrub-
zees labpraht fawu grahmatu buhtu atnehmis,
bet nopuhsdamees Deewu luhdse lai apschelo-
jahs par scho nabbagu un wehl kahdu pamah-
zifchanas wahrdu teizis, no ta atstahje. Gads
bij pahrgahjis, tad pehrnaja Merza mehn.
wihram gaddijahs Sprantschu semmes wid-
duzi ar fawahm bihbelem staigaht. Kahdà
fliktà ehrbegiti eegahjis, atradde fainneeku un
fainneezi leelòs skumjòs, jo nu pat weenigais
dehls ar nahwi bija aisgahjis. Wahte reis-
neekam plaschi istahstija, ka dehlam isdewees
Krimme labbi iskautes, bet nu pahrnahzis
mahjäs, no wahschu wainahm dabbutis ahtru
nahwi redseht. Bet, fazzija wehl, winna
deht mums naw nekahdas behdas. Wiasch

tahds laimigs un meera pilns aisgahjis un
muhß wezzakus sinnaja tik gudri eepreezi-
naht, ka tizzam: wiasch swehti dufs! Kà tad?
waizaja Bihbeles-nesses. Ak! atbildeja feewa.
Wiss winna preeks un zerriba stahweja masà
grahmatinà, fo weenumehr lihds nesse un ne
likke no rohkas. Wihrs luhdse lai to winnam
parahdoht. Bij pateefigi jauns testaments no
ka pirmas 15 lihds 20 lappas isplehstas.
Eekschpuffe us wahku ar ihseem wahrdeem bij
istahstihst, ka bij notizzees un par fo jauku
stahstu, labbu spreddiki warretu farakstihst,
prohti: „Scho grahmatu efmu dabbutis Zulonè
Merzi 1855 — neewajis — apfawejees las-
fihst — lassijis — tizzejis, un pestifchanas
preeku atraddis.“ Un rittigi schis bijis tas
pats saldats, kas eepreekschà ar grahmatu
gribbeja fawu pihpi eepihpeht. Preeka un pa-
teizibas affaras — to warr dohmah — Bih-
beles-nessesjam rittinaja pa waigu lihds ar beh-
digeem un tomehr eepreezinateem wezzakeem,
un teem lihds bij flawa un teifschana jadohd
Tam, kas no weena fehklas grauda, kas pehz
zilweku dohmahm us afmina bij krittis, bag-
gatus muhschigus augkus lizzis usaugt.

Rn—m.

• Blatta mahzitajs.

5.

PeHz fawas dsihwoschanas Blatta mahzi-
tajs bija weenteesigs un sahtigs. Winnam
reebe wissa leeka tehreschana, kahriga dsihwo-
schana un stahtiga israhdischana. Wissi, kas
winnua pmelejeja, tee winnam bija mihti weefi;
neweenu wiasch no fawahm durwim ne atrai-
dija. Ihpaschi swehtdeenà dauds laudis no
tablenes nahze winna basnizà spreddiki klausi-
tees. Datschbrihd pehz beigteem Deewa wahr-
deem tik dauds weefi pee winna falassijahs, ka
galds mas islikfahs un winna meitinai, kas
par fainneezi gahje, behdas usnahze, ka ar
ehdeeni istikt. Bet kad wezzais mahzitajs ar
fawu jauku balsi ehdamo luhgfschanu bija no-
flaitijis, tad buhtu dohmajis, masam zeppe-
scham ohtru tik leeluma raddees; un wissi ehde
un dschere un bija preezigi eeksch fawa Deewa.

Blatta mahzitais wisseem jaukus wahrdu sinnaja isteikt, jo Deews winnam tahdu prah-tu bija dewis, kas itt mihligi un jauki ar wisseem pratte parunnatees. Brihscham weeseem bija ko smeetees par winna smeekla-stahsteem. Wisseem labbi patikke ar winnu ehst un dsert.

Sawâ wezzumâ ne warreja gaku ehst, jo tam sohbu ne bija. Tad pee masa galda fewischi sawu mihkstu ehdeeni, ihpaschi putru strehbe. — Kahdu reisi paschâ wassarâ muschu laikâ wezzais pee sawa galdina bija nosehdees un meita winnam uszehle bfohdinu ar beesu putru un neklahtu galdu, jo tâ winsch pats gribbeja. Tad kahda gaspascha, kas weefos pee winna bija atnahkusi, tâ isfauzahs: „Wt tu Deews, mihlais mahzitajs, lâ juhs ais tik dauds muschahm warreet ehst! — Es to ne warretu. Un juhfu meita ne galdautu jums naw usklahjusi. Kâ juhs to tâ warreet zeest?“ — „Zeeniga gaspascha,“ tâ mahzitais atbildeja, „istaba wisseem peeteek. Spohdrs galds tik pat tihrs, lâ galdauts; un kad ehdoht kahda lahsite us tahda galda uskriht, tad to weeglak no galda warr notihriht, ne lâ no galdauta. — Muschas mannim arri ne reebj. Redseet, kad manna meitina bfohdu ar ehdeenu mannim preekschâ zekk, tad es muhscham winnu daku weenâ ohtrâ weetina ar karrotu noleeku us paschu galdu. Pehz tam es sawu bfohdu aisklahju zeeti, un ar zitteem reise sawu ehdamo luhgschanu noskaitu. Pâ scho starpu muschas nosehschahs pee ehdeena, ko es tahm nolizzis pee mallas, — un mehš weens ohtram wairf ne effam reebigi. Mihlais Deews ar sawu gudru prahtu dauds weefus pee saweem baggateem galdeem aizinajis. Mannim winsch schohs kustonischus dewis barroht mannâ mahjâ, — kapehz ar teem kautees? — Winni mannim ne reebj, un es ar winneem arri ne eeschu kautees.

Stahdigu apgehrbu un dahrgas drehbes wezzais pawissam ne warreja eeredseht. Dauds-lahrt tahs paschas drehbes, kas winnam bija, woi kaut kahdu apgehrbu gabbulu weenam ohtram isdewe, kas winnu luhdse. So winsch pee fewi dohmaja: Es bes tam warru pah-

tikt, schim nabbadfinam leelaka wajadsiba irr, ne lâ mannim. — Kahdu reisi nabbags selle ar sweedreem noplubdis un pawissam peekuffis, pee winna durwim peestahjabs un fewim kahdu dahwanu luhdsahs. Mahzitajs winnu par scho un to leetu iswaizaja, un us mahzitaja mihligeem un laipnigeem wahrdeem schis selle nehmahs drohschâ prahâ stahstiht, effoht reisodams gan drihs lihds patt Reinsuppi bijis. Bet mahja winnam wehl tahtu, jo winna mahte ais Kensberges mahjojoht. Kahjas nu gan wehl nestu, — tâ tas selle runnaja, — „bet ais falnas ne sinnu, lâ istikt, jo sekku mannim pawissam naw, — un tomehr es gohdigu wezzaku dehls. Mahtes lahde mannim gan buhtu sekles, ja ween warretu peekuhst. Bet lâ tahdâ akminainâ zekkâ seemas laikâ bes sekkehm lihds mahtes mahjahm tikt, to es ne noprohtu.“

Kad tas selle tâ runnaja, ne wahrdu atbilde-dams, ee-eet sawâ istabâ pee lahdes, un sawu wisslabbaku sekku pahri isnehmis, eedohd tam sellim. Schis gauschi pateikdams aiseet prohjam. Pehz kahda laikâ mahzitaja meita eerauga to truhkumu, un fakka: „Tehiht mih-lais! woi juhs tahs jaunus sekles isnehmuschi no lahdes?“ — Wezzais atbild: „Kâ tad; es tahs sekles eedewu nabbaga sellim, kam pawissam nekahdas ne bija.“ — „Bet luhdsami, kapehz tad jums tahs jaunus flakstas sekles bija dohd; jums tak kahds wezs pahris pee rohkas bija.“ — „Meitina mihla,“ atbild tehws, „wezzas noplifuschas sekles mas gel-detu, — sellim jaunus labbatas.“

..... r.

Deewa gudriba un waldischana.

Dahw. dl. 4, 4. Alfistteet jel, la tas Kungs sawu swehtu brihnischki waddijis. Tas Kungs pallaufa mannis, kad es winnu peesauzu.

Kungs! Tu schê swehti waddi sawus laudis, —
Ja swehti, kad arr' brihscham brihnischki!
Tee muhscham pee tew debbes-preeks baudihs,
Kam scheit pawreeksch Tu kustu peesuhfi.
Taws wahrs irr swehts. Tu muhscham ustizzams,
Kaut Lawi zekki newaid faprohjami,
Kas Laweem tizzigeem schê staigajami,
Taf pehzgallâ teem preeks irr fagaidams.

Pehz banfchleem Tu jaw fawus ne teefast,
 Rà dohma to schihs pafaul's gudribu;
 Nebf tohs par winnu wainahm muhscham rahsi,
 Kaut brihscham teem gan ilgi jarauda.
 Kad tee til Tewim swehti ustizzahs,
 Tad tohs nefas schè ne spehs noqrubst pohstà,
 Taws wahrds buhs winnu paglahbschanas ohsta,
 Taws spehls eelch wahjeem warrens parahdahs.
 Kad mehs ar fawu gudribu fo darram,
 To Tu, kà pellus wehjà puttini,
 Bet krukst kad spalda ka til zeestees warram,
 Tad Tawa rohfa stipro brihnischkl.
 Ko pafaul' spaida, to Tu ecpreeze,
 Bet so ta mihl un zell libds debbefe-mallahm,
 To atmett' Tu, un famaita pagallam.
 Tu dshwu darr', ko pafaul' nonahwe.
 Ko pafaul' par zeenigu schè gobda,
 To Tu no saweem rastteem isdshsis:
 Bet so ta awfmeij, nizzina un sobda,
 Tam tu jaw debbefe-preclus nojpreedis.
 Tu ne mihl warreiseru taisnibu,
 Bet labprabt klabt pee grehzi-nekeem speeschahs,
 Tohs pamahzi, ka taisni ja-atgreeschahs,
 Lai tee warr isbehtg Deewa sohdbu.
 Kas pafaul' irr leels, kas neefs preefch Dewis;
 Kas tai nefas, Tew leels un zeenijams:
 Tew prett' un reebj, kas leelabs pats eelch fewis,
 Kas seim un wahjch, Tew mihlch un patihfams.
 Wisflabbais darbs bes Tew irr blehdiba.
 Bet kas Tew peelhdi lehnà sluffà garrà,
 Un kaut gan mas, taf tizzigs, labba darra,
 Tas patihf Tew, un to Tu atmakfa.
 Tew leclais waldneefs, lai pa prabtam darram!
 Tu nokauj muhs, Tu dshwus padarri!
 Zaur Tawu garru ween mehs saprast warram,
 Zil tu muhs mihl wald' un usturri.
 Tu gaiswo muhs ar fawu gudribu;
 Tew patihf mahjoht muhsu firschu-ehla,
 To swehtibt, waldibt, pafargabt no grehfa,
 Un wilktin wilkt us debbefe walstibu.
 Tu brihscham prett mums turrees gauscham zeett,
 Ka ne mibletu muhs waires itt ne buht;
 Bet to Tu darri, lai mehs dexam leeti,
 Un lai no pafaul's atschirtees naw grubt'.
 Gan tabdòs brihschòs frds irr behdiga;
 Bet kad mehs ne-atlaischamees no Dewis,
 Libds Tu mums fawu swehtischann Dewis,
 Tad drohfschi mehs preefch pafaul's Gfawa.

Tu sinni Tehws, kahds raddijums mehs effam,
 Zil muhsu dwehfel wahja, negudra!
 Bes Dewis grehfu pihschlugibmi neffam,
 Kam janibst irr un janulst tumfiba.
 Al, tapehz, nemm Tu muhs pee rohfas Pats
 Un waddi ta ka pafaul's neleetibas
 Mehs uswarram eelch Tawas pateesibas,
 Un mums bes Dewis ne nofriht ne mats!
 Kad waddi Tu pa tumfchu nahwes-ehnu,
 Un kad pa jauku, mihfu faulgohfi,
 Lai palkat eetam Tew ar prahu lehnu,
 Lai turramees pee Tewim tizzigi.
 Al swehtigs tas, kas to schè saprast warr,
 Ka tad ween ihstu swehtu laimi bandam,
 Kad turramees pee Tew eelch preel' un randahm,
 Tas ween schè faldà meerà dshwoht warr.
 Al debbefe-Ais, kas wiffur flactahs swehti!
 Dohd' man to ihstu debbefe-gudribu,
 Ka atschirru no labba laimu lehti,
 Un Tew un few pareisi atihstu!
 Lai Tawus darbus muhscham flaweju!
 Un prahts kad grihb us fawu puffi greestees,
 Tad falausch to, libds fahl pee Tewim speestees
 Un ween eelch Tew, few eerang laimigt!
 Ja pafaul' man wirsu friht ar warru
 Un dusmodamahs rahda, kà tam eet,
 Kas Tewim nodeweas ar meef' un garru,
 Un fahl mann' nihdeht, wajjagt, pohstibt, smeet:
 Tad lai Taws spehls eelch mannim parahdahs,
 Ka ne bihstohs no mihsha G o l i j a t a,
 Bet kabyju prett' ar Tew tam drohfschà prabhà,
 Un kaujohs, kamehr mihstun jagahschahs!
 Leez mannu prabtu Pats eelch fawa eelchà,
 Un waldi mann' kà behrnu wahjinu.
 Lai muhscham dshwoju kà Tawa preefchà,
 Ais mugguras scho pafaul' pamettu.
 Paleez' mans Ravidtais, mans mihlais Tehws!
 Un Jesus Kristus manna vestischana,
 Un swehts gars mannas dwehfel's swehtischana,
 Tad pafaul', grehls un wels mann' ne pahrspehs!
 Tad wiffa raddiba man buhs par laimi,
 Tad Deewa meerà scheitan dshwofchu,
 Un engeli ar wiffu debbefe-faimi
 Mann' mihl fawems, kad turp aiseefchu.
 Al, kà par to es garrà preezajohs,
 Ka pafauli un winnas neleetibu
 Schè uswarrejs zaur Tawu Pateesibu,
 Tur faldà meerà muhscham lihgmofschohs!
 Dünsberg.

B r i h w d r i s k e b t .

Uwifchu

peeliffums.

Miffiones

finnas.

Nr. 12.

1857.

VIII. Sinnas par Deewa walfstibu paganu starpâ.

3) Wakkar' = India.

2.

Chreëu gram. 12, 11. Wiffa pahmahzifchana, flabt buhdama, mums ne fchleetahs libgfmiba effohts, bet noffumfchana: bet wiffupehz wianna dohd meerigus augtus tahs taifnibas teem, kas zaur to irr ismahziti.

Muhfu Kungs irr Kristus tas kruzta fifts. Kas gribb wianna mahzeflis buht, tam no ta kruzta ne buhs bihteës, bet to peenemt un pazeest ar pazeefchanu. Kad tu ta kruzta mohkas ar grubtumu effi redsejis un pats juttis, tad ween tas kruzts pehz pahuwehfehahs tewim par teem palmu farreem ta meera. Kur tas kruzts papreefch irr parahdijees par mohku-fihmi, tur ween tas pehz israhdahs par uswarrefchana's fihmi, kas pafauli, wellu un elli uswarr un ta Kunga walfstibu ftiprina muhfhigi.

Winnareif, mihlee laffitaji, jums ftahftiju, ka Kristus walfstiba fahze plefteës pee nabbaga Mohru-wehrgeem Wakkar' = India. Bet nu arri tas fatans ftoidsehs Kristus eenaidneelus fapulzinah, ka tee zeltahs ar warru winna walfstibu nizzinah un famaitah. Par Kristus eenaidneefchem bij Deewam fehchl pafchi kristiti laudis. Tee baggatee muifchneeki, redsedami, kahdas leelas leetas Deews pee winnu nabbaga Mohru-wehrgeem zaur miffionareem darrija, fahze bihteës, ka tee wihreefchi paliktu gudrak un tee feeweefchi ne palautu wairs fawas meefas us grehlu kalpofchanu. So pafchi tee lungi, jefchu kristiti,

tomehr par Kristus mah to rehkinaja; pafaules baggatibu un kahribu ween mekledami, tee negantõs grehlo's un besdeewiba dsihwoja. Zadeht to Mohru atgreefchana's pee kristigas tizibas un deewabihjigas dsihwofchana's teem ftipri reebe. Nu tee farweem wehrgeem aisleedse tohs miffionarus apmekleht, tohs neshchligi lifke fchaust, un weens tik tahf farwäs dufmas patahwehs, ka winsch tahs fwehtas grammatas, fo winna wehrgis no miffionara bij dabbutjis, eededfinaja un ar tahm degdamahm lappahm tik ilgi winnu fitte waiga, kamehr tahs leesmas isdiffe. Kas no teem wehrgeem Deewu luhdse, tas ftipri tappe fohdihts. Un tomehr tohs nabbadfinus ne zaur draufmahm, ne zaur mohkham pafpehje atzaut no Deewa wahrda klaufifchana's. Nu to kristitu muifchneeku dufmas kritte us teem miffionareem; tohs eelikle zeetumâ. Bet nu tik-kai tas mafais pulzinfch to atgreestu wehrgu zeefchoht Kristus deht wairumâ gahje; jaw 900 dwehfeles to kruzta fiftu Pestitaju apleezinaja. Winni fapulzejahs preefch ta zeetuma lohgeem, ka no teem miffionareem dabbutu dsihdeht tohs dsihwibas wahrdu's, un daudfeem, dsihdoht farwas mahzitajus zeetumâ Deewu luhdsam un teizam, winnu wahrdi par jo leelu fwehtibu bij. Bet jaw paligs arri bij teem wahrdsinateem laudim flabt. Deews pafchu Zinzendorpu (1739 g.) fuhfija us fw. Zohma fallu, un fhis atnahzis ne ween pafpehje tohs miffionarus no zeetuma iswest, bei arri atneffe no Dahnu Kehnina ftipru pawehlefchanu, ka ne buhtu wairs nekahdam brihw teem miffio-

reem jebkhdus cemeflus list. Nu jo preezigi winnu darbs weizahs, jebfchu arri taggad wehl ne truhle daschadas spihdsinaschanas. Bet ar laiku arri to prettineeku dusmas ap-rimme, kad nomannija, ka ihpafchi tee kristiti wehrgi bij paschi tee labbaki strahdneeki un paklausigi un ustizzigi kalpi. Dirms Zinzen-dorps aisbrauze, winsch nopirke sawai jaunai draudsei kahdu femmes gabbalu, tur basnizu un fkolhu ustaisija. Ar laiku arri wehl zittas weetas un arri zittas fallas wehl tee brahti apmettats. Un jebfchu retti kahds no Giro-pas atnahzis winnas mallas nahwigas flim-mibas warreja pahrzeest, tad tomehr arweenu no jauna kristigas dwehseles atraddahs, kas labpraht gribbeja sawu dsihwibu doht par teem brahteem. Kehlina, ka pa simts gad-deem 185 missionari un winnu paligi Waffar'-India zaur flimmibahm apmirruschi. Ze redsi, kas kristiga mihlestiba. Par zitteem schahdu mihlestibu parahdija Kristchjans Israels, kas trohplitis, ta ka tikkai ar mohlahm pee krukkeem warreja wilktees, to-mehr us Indiu brauze, teem nabbaga paga-neem Kristu fluddinah. Ruggis us klinti us-brauzis fashkeede, Kristchjans brihnischligi isglahhts wehl 4 gaddus ar leelu swehtibu teem Mohreem bij Kristus wehstneffis. Ne ween zaur gruhtahm flimmibahm, bet arri zaur zittahm pahrbaudischanahm Deems sawus laudis brihscham pahrmahzija. Weena siupra wehra sadraggaje missionareem basnizu, fkolhu, dsihwojamu ehku; to muischneeku bes-deewiga dsihwofchana dauds dwehselehm bij par apgrehzibu, ar Mohreem zehlahs leels dumpis, ko gruhti tikkai warreja pahrwaldiht; badda gaddi atkal zittas breefmas rahdija. Bet par wissu to missionareem darbs auglo-jahs, ta ka 1844 gadda par tahm 3 fallahm, kas Dahnu Kehninam peederr, bij 10170 kri-stitu Mohru. Tai pascha gadda arri tas Kehnisch scheem kristiteem wisseem brihwesti-bu dewe. Saw agrak Mohreem Bihbele bij pahrtulkota winnu walloba, zaur ko missio-naru darbs spehla un swehtiba waitojahs.

Ar laiku zaur teem brahteem kristiga tizziba arri tannis fallas eetaisijahs, par kurrahm Calenderi waldija, un jebfchu zaur dauds gruhtumeem tomehr ta Runga walstiba wai-rak un wairak isplehtahs. See nabbaga Mohri jo deenas ar karstaku mihlestibu pee saweem kristigeem mahzitajeem peekebrahs. Stahsta, kad kahdi besdeewigi laudis pee weena missio-nara namma ugguni peelikke, gribbedami to lihds ar to ehku fadedsinah, tad par zitteem arri weena Mohru seewina ar leelahm moh-lahm uhdeni peeneffe tahs leesmas dsehft. Das missionaris bij isglahbees, bet zitti to nabbaga seewinu baididami tai stahstija, ka effoht fadedsis. Tad schi no schehluma pahr-nemta us weetas nomirre. Ar leelu preeku tee nabbaga wehrgi paschi ustaisija basnizas un fkolhas. Waffar's, kad gabje us fa-eeschanu, ikkats almini nesse lihds, par wak-las laiku paschi publejahs ar buhweschanu, zitti tohs strahdneekus atkal meeloja un at-tpirdsinaja, un ikkats tabda fa-eeschana tee missionari kahds 30—50 Mohrus warreja kristiht. Weena Calenderu falla arri weens deewabihjigs muischneeks pats tohs missiona-rus pee sewis aizinaja un driht tur kristiga draudse zehlahs. — Das leelakais publinisch missionaru bija leela Samaikas falla, kas Calendereem peederreja. Ze jaw 1754 missio-nari bij atnahkusch, bet par 50 gaddeem wai-rak ne warreja kristiht, ka tikkai kahdas 900 dwehseles. Muischneeku naids un dusmas, dumpis un nemeers paschu Mohru starpa ilgi to swehtu darbu aplaweja, lihds kamehr muh-fu laikos tas ar jaunu spehku zehlahs, un tag-gad til preezigi weizahs, ka tai weena falla 150 missionari no wissadahm ewangeliuma draudsehm tur strahda un wairak ka 30000 Mohru pee kristigas tizzibas atgreesufchees un dauds wairak jaw firdis pakustinati gattawi irr winnu padohmam paklat dsihtees.

Peexdesmits gaddus brahlu draudse weena patte sawus missionarus us Waffar'-Indiu bij suhtijusi; tad zittas ewangeliuma draudses un beedribas ap teem pascheem paganeem sahze

publetees. Wiffuwairak tee bij Calenderi kas scho swehtu darbu usnehme. Pirmais bij Johns Wesley's, wihrs ar dedsiġu sirdi un spehziġu garru pehz Deewa walstibas pats dsihdamees un zittus skubbinadams. Tas pats arri ihpaschu beedribu jeb draudsi eetaisija, ko nosauze par Metodisteem. Pats Wesley's daschlahrt Amerikā bij bijs, bet kad jaw bij pee wezzuma, tad to leetu uswehleja zittam spehziġam wihrām no sawas draudses, wahrda Johns Koke. Schis wihrs par zitteem ar paganu atgreeschānu irr publejees. Papreeksch winsch bij par mahzitaju Calantē, bet kad ar affakeem wahrdeem laudis skubbinaja us Deewa zelteem, tad winnu nozehle no mahzitaja ammata, un nu winsch wissai missiones darbam padewahs par leelu swehtibu preeksch dauds paganeem. Diwireis winsch no brauze us Ameriku, tschetreis us Wakkar-Indiu, weetu weetahm missionarus pahrewsdams un winnu darbus pahrluhkodams. 1786 g. ar 3 missionareem tapat brauze us Ameriku, tad peepefschi usnahze breefmiga wehtra, fugga wirsneeks, besdeewigs zilweks, kas jaw senn Kokim un winna beedreem pretineeks bija, deht tam, ka winsch tohs daschlahrt bij dsirdejis Deewu luhdsam, nu eefkrehje pee winneem un wissas winnu gramatas juhra eemette. Pa welte, wilni un wehtra plohsijahs, ka fuggis tik ne grimme. Pehz no ta usnemta zekka bij janogreeschahs un nu tuhlin labbak gabje. Ne zil ilgi, tad fuggis apmettāhs Antiguās fallas obstā. Deews pats tur to fuggi bij noweddis. So fennak tur pee teem Mohru wehrgeem kahds deewabihjigs teefas-kungs Gilberts wahrda bij publejees un pehz winna atkal zits, kahds zimmermanns, Bertons wahrda, un jaw lihds 2000 Mohru bij salassijuschees, kas pehz pestifchanas ilgohahs. Rupaschee wiheri abbi nogurruschi to darbu gribbeja atstah, tad Koke atnahze ar saweem missionareem. Nu paligs un jauns spehks wisseem bij. Koke pamette weenu missionari turpat, diwus zittus winsch eelikke diwas zittas fallas, un wissur tee Mohri ar

labbu prahtu schohs ewangeliuma mahzitajus usnehme un fazzija: schohs wihrus Deews ar wehtru mums irr atsuhtijis! — Par diwi gaddeem Koke atkal ar zitteem missionareem abrauze, un tohs pirmajus apmeklejs ar preeku warreja redseht, ka winna darbs baggatus augtus bij neffis. Atkal winsch warreja zittas fallas missionarus eetaisih un gandrihs wissur tohs labpraht peenehme. Tiklai weena fallā, kas Ellendereem peederreja, Sankt Gistake wahrda, tas eenaidneeks to walbineeku un kungu prahtus bij samaisijis. Tur weens Mohris kas kristigu tizzibu bij peenehmis un brihwa atlaists no zittas fallas bij atnahzis un saweem tautas beedreem Kristu fluddinaja. Bet teem walbineekeem ta leeta ne bij pa prahtam, to Kristus wehstneffi fanehme, neschehligi schaute un pehz no tahs fallas pawissam isdsinne. Tahds gars tahs eenaidibas prett Kristus krusa arri par zittahm fallahm zehlahs, tohs missionarus ar alkmineem nomehtaja, wissadi neewaja un waijaja, zetumā eelikke, winnu sa-eeschanas nammus fadefsinaja, tohs atgreestus Mohrus jo grubti speede un mohzija un ar warru un ar wiltu atkal no kristigas tizzibas gribbeja atgreest. Pawelti Koke tohs walbineekus ar labbu peerunnaja, pawelti Calenderu Kehninsch pats stipru pawehleschanu islaide, ka bij tohs nabbagus wehrigus schehloht. Nekas ne palihdseja. Dumpis zehlahs, ka tilko warreja peewahreht. Wifs gabje jukku jukam. Pehz tik Deews tas Kungs likke aprimt sawu prettineeku prahtu un no 1812 gadda meerigaki laiki bij, un ar jaunu spehku missionari atkal warreja strahdaht sawu swehtu darbu un par 7 gaddeen lihds 7000 Mohru wehrgi atgreesahs pee kristigas tizzibas. No 1814 wehl weena zitta beedriba Calantē, ko nosauz par Baptisteem, kas no zitteem ewangeliuma tizzigeem ischkerahs zaur to, ka winni ne behrus, bet tiklai pee-augschus zilwekus pee kristibas peelaish, — arri sawus missionarus us Wakkar-Indiu suhtija, un schee wiffuwairak leelā Samaitas fallā ap-

mettāhs. Mohri ar barreem pee winneem speedahs klah, un kà dsihws ugguns Kristus wahrds winnu firdis pahrnehme. Bet jo spehziigi tas Kungs gahdaja sawas walstibas wairoshānu, jo nikni atkal tas eenaidneeks prett winnu zehlehs. Atkal bij stipras un breefmigas waijashānas to missionaru un to kristitu Mohru; tohs pa simteem noschahwe, pakahre, noslihzinaja, 16 basnizas fadedsinaja un jaw besdeemigi laudis sawā niknā prahā bij sabeedrojuschees wissus missionarus isdsiht. See nabbadsini ar saweem mahzitajeem kluffā prahā wissas schahs breefmas pazeete, par saweem waijatajeem Deewu luhdse un zerreja us to Kungu. Un tas arri par winneem apschelohjāhs. Kad 1834 g. wisseem Mohru-wehrgeem brihwestibu dewe, tad tahs waijashānas mittejahs, un atkal ta Kunga apspeesta draudse sawu nogurruschu galwinu warreja pazelt. Taggad nu muhsu laikōs missionaru darbs par brihnumu tur auglojahs un warr buht ne zik ilgi ta deena ausihs, kurrā wissa Wakkar'India ar saweem 3 milljonu Mohreem buhs wissnotal kristiga ewangeliu-ma draudse; tikkai tahs diwas Epanjeru fallas Kuba un Portorika ar wehrqu buhshānu wehl paturr paganu mahnus un atkal leelā Nitās fallā, kurrā muhsu laikōs ihpatte Mohru walsts eetaisijusees, kam saws ihpats waldineeks jeb Keisers, kà pats sauzahs, turahs pee Kattoku tizzibas.

Ne warru schahs sinas par Wakkar'Indiu beigt, pirms jums par leezibu, zik spehziigi ta Kunga gars pee schahm sawahm kristigahm draudsehm strahda, buhschu isstahstijis, kō muhsu laikōs kahds reisneeks, kas pats tahs apmeklejis, par tahm raksta. Tas raksta tā: No missiones darba es eepreekschā mas kō sinaju. Bet taggad es pats esmu ar sawahm azzim redsejis, kà winni bes mitteschānas laikā un nelaiikā, deenās un naktis strahda un puhlejāhs un kà winnu darbeem nefad ne irr

gals. See nabbaga Mohri, jauni un wezzi, wihri un feewas, kad ween kahds wakas brihdis teem irr, ar steigshānu steidsahs pee ta missionara namma, labbi sinnadami, kà tur tahs durwis ikkatrā laikā irr atwehrtas un kà missionaris gattaws winnus peenemt un mahzih, preezinah, un atspirdsinah. Ikkatrā deenas laikā, bet wissuwairak no pulksten 4 wakkarā, kad winnu gruhti darbi beidsahs, tē warr redseht leelus pulkus pee teem missionareem steigtees klah; daschi no tablenes atnahk ne rehkinadami augstus kalnus un duhknes, ne behdadami wehtras, leetu un nakts tumfibu, nei arri gruhtas fliddenas stiggas, kur winnu kahjas pee asseem almineem un ehschleem peedausahs, jo kurpes tee ne walka. Karsta firds ilgoshāna tohs dsenn kà kahdu wahrdu no sawa mahzitaja muttes warretu dsirdeht. Tur tee paleek lihds wehlam wakkarā, lihds pulksten 10 nakti. Un kad pehz schkirahs, tad kalni un eeleijas atskann no swehtahm preeka dseesmāhm, ar kurrāhm sawu krusā sista Pestitaja schelastibu flawe."

Kristigs lassitais, tē taggad lassoh, kō fallā tawa firds; woi ta Kunga spehks ne irr leels? Woi tu pee scheem atgreestem Mohru laudim ne redsi, kà ta praweescha wahrds (Jes. 18, 7.) pildin peepildahs: „Tanni laikā tam Kungam Zebaut taps dahwanas nestas no tahs tautas, kas iskafita un isplattita irr, un no tahs tautas, kas no sawa eefahkuma lihds schomehr bihjajama irr, no tahs tautas, kas eschās nodallita un famihya irr — us to weetu ta wahrda ta Kunga Zebaut, us Zianas kalna.“ Ak teizi to Kungu un dseedi sawas dseefmas ar saweem melneem tizzibas brahseem un eewehro, kà tas Kungs sawus leelus darbus pee teem rahda, lai arri tu ilgal ne stahwi bes darba. Bet taws darbs irr par winneem Deewu luhgt, par winneem sawu artawu peenest. Lai Deews to swehti.

Gr.

B r i h w d r i e e h t.

No jubrmallas-gubernements augstas waldishānas puffes; Kanzlei-Director B. Bruner, itellv. Censur. Jelgawā, tai 11. Juhni 1857. No. 112.